

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíthatnak.

Vendégeink.

Petrozsény természeti szépségeit és ipartelepeit évenként számosan keresik fel, nemcsak egyes turisták hanem egyesületek, tanintézetek és tudományos társulatok, kiknek szíves fogadtatását ellátását és kalauzolását nemcsak a község lakói, hanem legkivált a Salgó-Tarjáni bányatársulat elismerésre méltó buzgósággal teljesíti.

E hó 6-án történt, hogy a külföldről is tömegesen látogattak el hozzánk, ugyanis a bukaresti földrajzi és történelmi társulat tagjai elnökük vezetése alatt hunyadmegyébe jöttek tanulmányi utra s Petrozsényt is fölvettek programjukba. A délelőtti vonattal jöve kiszáltak a Boli barlangnál s az ősember e lakóhelyét átkutatva fél egy óra-kor érkeztek szekerekkel Petrozsénybe s itt a Wagner szállodában már terített asztal várta őket; a helybeli intelligenciája köréből is sokan jelentek meg fogadtatásukra s vettek részt a közös ebédnek elvegyülve a vendégek sorai között, a társalgás felváltva románul és francziául folyt. A vendégek nem győzték dicsérettel finom hegylajai borainkat.

A pecsenyénél felált Jánza Vazul járási szolgabíró s a nőkhöz és férfiakhoz egyaránt intézve szavait örömmel üdvözölte a körünkben lévő illusztris társaságot Magyarország e klasszikus földjén Hunyadvármegyében s visszatekintvén a múltra fölemlítette, hogy miként a történelem bizonyítja itt a Kárpátok aljában a törökök ellen vívott véres küzdelmekben a magyar és román együtt áldozta életét és vagyonát a szabadságért, úgy erősen hiszi, hogy az ujkor küzdelmeiben is

a két nemzet váltva fog harcolni a jövő jóblét eléréseért; üdvözlí azon férfiakat kik eljöttek hozzánk ezen közös törekvések bebizonyítására. Beszédét általános taps és vivát kísérte.

Nyomban felalt Lahovary volt külügyminiszter s megköszönte a barátságos szavakat és szíves fogadtatást.

Vendégeink részéről kitüntetett fogadtatásban részesült Várad Vilmos franczia felköszöntője ki a román nép jó tulajdonait felsorolva így éllette őket:

„Hölgyeim és Úraim! Valamint az embereknek, azonképen a nemzeteknek is vannak hibáik és erényeik. Megismerhetni az emberek és nemzetek hibáit és erényeit ha azokkal gyakran érintkezünk. Önök hölgyeim és uraim ellátogattak hozzánk régiségeinket tanulmányozni, de tanulmányaik közbe megismerik a magyar nemzetet is. Bizonyára találunk nálunk hibákat de valószínűleg erényeket is fognak találni. Nemzetünket dolgoz, udvarias és lovagiasnak fogják elismerni, mely erényeket a szomszéd román nemzetnél több ízben volt alkalmunk fokozott mértékben feltalálni. Kíváncsom és remélem, hogy a kölcsönös tisztelet és becsülés e két szomszéd nemzetnél állandó és tartós legyen. Éljenek szeretetreméltó vendégeink, éljen a román nemzet.”

Később Zádory Károly a „Hunyadvármegye” szerkesztője mondott pohárköszöntőt, különösen kiemelve, hogy a modern tudomány vívmányai lerontották az egyes országok közti természetes határokat, midőn a Kárpátok bércein észrevétlenül suhan át a vasút, ipar és kereskedelem ezer szállal fűzi össze a nemzeteket, lehetetlen hogy az érzések ellentéte válassza szét őket, azért a

magyar és román nemzet kölcsönös szeretetére emeli poharát.

Erre már Tocilescu a bukaresti tudományos akadémia tagja s a történelmi és földrajzi társaság elnöke, az egész Europa előtt ismert tudományos férfiú felelt. Lekésülten s a meggyőződéstől áthatottan mondta el hosszan tartó, de mindvégig érdekes beszédét.

Azzal kezdte, hogy a velejött társaságnak ünnepnapja volt az a négy nap, melyet Magyarország földjén, a szép Hunyadvármegyében töltött. Öröm dagasztja keblüket látva a nagy haladást melyet itt tapasztaltak a földmívelésben, iparban és tudományban, de hisz nem is lehet az másképen egy oly szabadságszerető nép földjén mint a Magyar. Jól ismerik ők az ezer éven át a szabadságért folytatott küzdelmeit e nemzetnek, s velünk örvidenek látva, hogy kivivott szabadságunkat, minden e hazában élő népre egyenlően terjesztjük ki.

Hálával gondolnak ama férfira ki mint külügyminiszter először emelte fel szavát Európa hatalmasságai előtt a Román nép szabadsága érdekében. Ausztia-Magyarország rokonszenvét a román nép nagyra becsüli s ezt tündetőleg mutatta ki midőn az Osztrák császár és Magyar király (hatalmas éljenzés) országukba megjelent. Jól eső érzés töltötte el keblüket midőn királyuk Budapestén a Magyar király által fogadtatva a magyar nép azon érzelmekkel fogadta és tündető óvációkban részesítette.

A két nemzet már eddig is felismerte, hogy Európa keletén egymásra van utalva a közös elenséggel (?) szembe.

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Jönnöd kell....

Tudom hogy Te eljössz... Jönnöd kell... Én várlak...
Oh! de mikor lesz az, mikor újra látlak.
Várlak.... szívemben a régi szerelémme
Üdvöt hozó bűvös vágyó sejtélemmel.

Ne félj hogy valaha megoszlik a szívem,
Az én szerelmem szent s magasztos érzelem.
Nincs nappalomnak, egy rövidke perce sem,
Hogy ne lennék véled, én drága mindennem.

Várlak... várlak fejem ölemből lehajtva
Úgy küldöm el messze.... lelkem, rád gondolva,
Várlak.... Tudom hogy Te eljössz... Jönnöd kell...
Lelked s szívemben a régi szerelémme.

F. Irén.

Az arcz divatja.

Irta: Dr. Thanhoffer Lajos.

Az arcz festése, valamint a szemöldökök festése a vad népektől származott reánk.

Hogy a színész vagy színésznő festi magát, nagyon természetes, annak okát magyaráznunk sem kell. Hanem, hogy bármely bőri nő is fesse magát, igazán érthetetlen; mert a friss arczbőr, ha barna is, ezerszer szebb, mint az a lárva, a melyet itt-ott a nőkön látunk. Mi, magyarok, hálát adhatunk az Istennek, hogy ez a divat nem nagyon terjed nálunk; de mégis vannak, a déli vidéken pedig sokan is vannak, a kik e csunya szo-

kásnak rabjai. Még hagyján volna, ha nem ártana az arcz- és karmeszelés (mert mindent be szoktak ám azok a hölgyek meszelni, a mit a ruha nem takar, s ők igyekeznek is, hogy fehérségükből minél több mutatkozzék.) Szakértő első tekintetre is fölismeri, különösen a ki maga is forgatja, ha nem is a testén, de a vásznon az esetet, hogy festve van-e az az arcz, vagy sem; de a legtöbb nem szakértő is már első pillanatra is felismeri az u. n. „smink”-et. Az pedig, a ki festi magát, azt hiszi, hogy csak ő maga tud róla; azonban néha maga is megijed, mikor sokat talál mártogatni a karmimba, s társaságban megfélekedve, zsebkendőjén foltokat hagy az arcza, mikor megtörli. De jól van, ám fesse magát, a kinek tetszik; csakhogy akkor tudja, hogy mivel festi magát, s tudja, mi vár reá, ha csak 10 évig is csinálja. A bőre eldurvul, s mindinkább több és több paszta és festék kell reá. Ez sem volna még nagy baj, hanem már nagyobb baj az, ha a sok olomfehértől (mert a piros egymagában nem elég) megszürtül az arcza, pergamenszerű lesz, megránczosodik, megöregszik, sőt még idegbajt, reszketésgépet is kaphat, fogai kihullhatnak s beteges, idő előtt elaggott lehet. Ne higgyék, hogy nagyitok; ha nem is lesz mind ilyen, sok gyenge szervezeti hölgy csak később bántja meg, hogy festette magát. Az ajkakat nem festéssel, hanem egészszéggel kell pirosra festeni. Még a vörös répa leve ártalmatlan, de legjobb, ha annak is békét hagyunk; egy kis aprószőlő-zsír megteszi a hatását, ha az ajkunk a hideg, szeles időben berepedezik, sőt veszedelmes is volna úgy hagyni; mindenesetre gondozni kell, de nem festeni.

Fölemlíthetjük itt déli vidéki szerbeinknek egy arcz-festő szokását. A szedelyka nevű álarczos-mulatságot

értjük itt, a melyre a legények álarcz helyett különféle ríktó festékekkel mázolják be arczukat, és tréfás ültözetben mulattatják a leányokat azzal, vajjon megismerik-e őket.

Az arczránczok eltüntetése vagy kisebb gödrök elsimítására, mintegy az arcz kivasalására, franczia orvosok mindenféle pasztákkal való kenéseket ajánlottak. Mint értesülünk, legújabb a dr. Gersuny módszere. Ugyanis ő állítólag Pravatz feeskendővel olvadt paraffint vagy vazelint feeskendez be a beesett bőrrészlet alá, ez az anyag ott megmarad s a mint mondják, elsimítja a ránczot és megfiatalítja az arczot.

Ismertem egy különben is általánosán ismert, de már meghalt öreg gigerlit, a ki minden este nyers rostbeaf szeletet kötött arczára s így aludt, hogy arcza bőre frissességét megtartsa. Egy-két másik ilyen hiu embert is ismertem, a ki szalonával kenegette arczát nyáron a Balaton homokján s a nappal süttette magát, hogy barna legyen az arcza; egy harmadik ismét 12—15 óráig lubiczolt a Balatonban, a napon, hogy csak edződjék, illetőleg, hogy megbarnuljon a teste és arcza; ninesen már szüksége barna arczára, mert mint a lapokból tudom, nem régen — elég fiatalon — elhunyt.

A fej és az arcz divatjának egy különös formájával csalják magukat tavaly óta az amerikaiak, a mely divatot most Párisban is utánoznak s ez az, hogy a vendégek ismert előkelőségek maszkjában jelennek meg ebédre s fejük úgy ki van kenve, festve s fodrász-mester által átalakítva, hogy egyik-másik híres emberhez csakugyan hasonlítanak.

A szemöldök festése sem szükséges; nem is szép, mert meglátszik, másrészt minden csak úgy szép az ar-

A fővilágosodás, a tudomány, az ismeretek terjedése mind közelebb fogja hozni a két nemzetet egymáshoz, s megvan győződve, hogy a szerkesztőnek azon kívánsága melylyel a két nemzet szeretetére űritette poharát már a legközelebbi jövőben be fog következni, meggyőzi őt erről mindaz miket itt hallott és tapasztalt.

Poharát a nemzetek érzelmeinek egységére űriti, s megköszöni a lelkes és szíves fogadtatást. Ezekután egyenként összekocintván poharainkat szerencsés utat kívántunk vendégeinknek kikfe már vártak a kocsik, hogy Tirgu-Zsil-ig hazaszállítsák.

Kint még sokáig bucsuzodtunk mialatt kíváncsian nézegették és olvasgatták a cégérfeliratokat, mert tudva van, hogy egész oláhország területén kizárólag csak román feliratok vannak megengedve.

A helybeliek közül sokan kikísérték őket a határig. Van okunk hinni hogy ezen lelkesedést és baráti vonzalmat melyet román vendégeink tanusítottak a Kárpátok szele nem fogja lehúteni s azon 40 ember kik a tudomány szolgálatában távol állanak az éretlen hecchezlődésektől, megtalálja a módját, hogy az itt látottak és tapasztaltak szerint felvilágosítsák honfitársaikat, hogy a Magyarország területén élő román nép azon szabadságokat élvezzi, melyeket e hazának minden más polgára s habár kulturális szempontból hátrább vannak is mint az ország többi polgárai, de azért mégis magasabb színvonalon mint Oláhország néprétegei s anyagi jólétük is irigység tárgyát képezhetné honfitársaiknak. Érdekes volna figyelemmel kísérni a Bukarestben megjelenő nemzetiségi lapok nyilatkozatait. Egy pár szemelvénynek szívesen helyt adunk lapunkban.

Az aradi munkakiállítás és a petrozsényi és járási ipartestület.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara folyó évi 2646 sz. felhívásában azon ohájának adván kifejezést, hogy az augusztus 15. és 25-ike között Aradon rendezendő tanulságos munkakiállításon a kerületbeli iparostanonczok, segédek és munkások valamint azok mun-

kaadó mesterei minél tömegesebben vegyenek részt, — a petrozsényi és járási ipartestület megindította a mozgalmat s hogy az minden tekintetben sikerre vezessen tervének keresztülviteléhez támogatónál bizottságilag kérte fel a testület diszelnökét Andreics János bánya igazgatót, ki is nemcsak hogy melegen fogadta a petrozsényi és járási ipartestület azon törekvését, mely által alkalmat kíván nyújtani arra, hogy az iparostanonczok, segédek és munkások szorgalmuk és ügyességük eredményét bemutathassák és hogy további fejlődésükre nézve a kiállítás által ösztönt nyerjenek, de sőt megígérvén hathatos pártfogását kijelentette, hogy a salgótarjáni bányatársulat műhelyeiben dolgozó 28 iparostanoncznak a kiállításon leendő résztvevését anyagiilag elősegíti s egyben ösztönözni fogja az igazgatása alatt álló társulatnál alkalmazásban lévő ipari segédszemélyzetet és munkásokat arra, hogy a kiállításon iparszakmájukba vágó és önállóan készített tárgyakkal is vegyenek részt.

Most már az ipartestületnek ez irányban kifejtett mozgalma biztos célra vezet és nem marad eredménytelenül, elölegé igazolja a diszelnöknek eme örömdetes nyilatkozata.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara a kiállításhoz vonatkozólag a következő szabályzatot adta ki:

3. §. A kiállítás f. évi augusztus hó 15. és 25-ike közötti napokon tartatik meg.

4. §. A kiállításban részt vehet mindazon iparostanoncz, segéd és munkás, a ki Arad sz. kir. városban továbbá Arad, Békés, Csanád és Hunyadmegyék valamely városában vagy községében tartózkodik.

5. §. A kiállítás tárgyait a következő csoportokba tartozó készítmények, minták vagy rajzok képezik u. m.:

I. Vas és fémipar (kovácsok, gépészek, szerszámkovácsok, reszelővágók, sodronyfónók, késesek, épület- és műlakatosok, vasbutor készítő, rézművesek, rézőntők, bádogosok);

II. gépgyártás és műszerek (gépgyártási, waggongyártási munkák, kocsigyártók munkái, electrotechnikai czikkék, hangszerek, mérlegek, órásmunkák);

III. kő, föld és agyagipar (cement és terrakotta munkák, fazekasok, pipakészítők munkái, kályhások, porcellánfestők készítményei);

IV. fa- és csontipar (kádárok, kaptafametszők, butor és épület asztalosok, esztergályosok, aranyozók, szitakötők, kosárfonók fésűsök);

V. bőr, sörte, szőrpár (timárok, bőrdöndősök, szíjgyártók, nyergesek, kefekötők);

VI. fonó és szövőipar (kötelesek, takácsok, harisnyaszövők, harisnyakötők, gombkötők, kékfestők, kárpitosok);

VII. ruházati ipar (szabók, szűcsök, paplanosok, keztűsök, kalaposok, cipészek, eszmiadiák, fodrászok);

VIII. papiripar (könyvkötők és papirdiszművesek);

IX. élelmészeti ipar (pékek, czukrászok, mézesbábosok, hentesek);

X. vegyészeti ipar (mindenféle vegyészeti iparczikk);

XI. építő ipar (kőművesek, ácsok, szobafestők, czímfestők munkái);

XII. sokszorosító- és műipar (nyomdászok, fenyképészek, vésnökök, képfaragók munkái).

6. §. A kiállítás céljának megfelelően e csoportokban csakis olyan tárgyak bocsájtatnak a kiállításra, melyek:

a) a kiállító tanoncz vagy segédmunkás saját iparszakmájába valók, tehát nem azonkívül eső időtöltések vagy céltalan ugynevezett remekmunkák;

b) az illető tanoncz vagy segédmunkás által önállóan, tehát más munkaerők hozzájárulása nélkül állíttatik elő és

c) sem anyaguknál, sem felszerelésükénél és külső kiállításuknál fogva nagyobb befektetést, illetőleg költségeket nem igényelnek.

Olyan tárgyak melyek elkészítéséhez több munkakész együttműködése szükséges vagy a melyek csak több rokonszakmához tartozó munkások által állíthatók elő teljes egészükben, az összes elkészítők közös készítménye gyanánt állíttatnak ki.

7. §. A kiállítási tárgyak elkészítését az illető ipartestületek, a hol pedig ipartestület nincs, az e célra felkérendő megbízottak a kiállító munkaadójával együttesen ellenőrzik. Az ellenőrzés gyakorolhatása szempontjából már a bejelentés eszközölése alkalmával megnevezendő a műhely vagy gyártelep, melyben a bejelentett tárgy készíttetni fog, stb.

Ipartestületünk ezen tanulmányi kirándulás napját nem határozta ugyan még el, de az Aradon töltendő három npra vonatkozólag megállapította a következő programot:

Első nap.

Érkezés Aradra délelőtt fél 11 órakor.

A vasutól felvonulás az ipartestület zászlója alatt egyenesen a 13 vértanu szobrához a hol egy harmad éves ipariskolai növendék alkalmi költeményt szaval, vagy alkalmi beszédet mond s a testület nevében a szobor alapzatára koszorút helyez, melynek megtörténte után a kirándulók dalárdája eléneklí a „Szózat”-ot.

Innen elszállásolás és közös ebéd a Vass szálló dában.

Délután 2 órakor felvonulás zászló alatt a kiállítás megtekintésére a hol a kirándulók este hat óráig időznek. Ekkor a zászlót a kiállításon hagyják s este a színházba mennek.

ezen, ha harmóniában áll egymással. Akármint színű a szemöldök, az arc szépségét növeli, csak bizonyos erőssége legyen. Némelyik vad nép úgy hiszi, hogy szép, ha a szemöldökök középső végeikkel összeérnek, (az ilyeneket, jogtalanul, ravasz embereknek szokták tartani) s azért, ha nem érnek össze, az őket összekötő orrgyökű rész bőrét szokták megfesteni. Sőt van olyan barbár néptörzs is, a mely a gyermek szemöldökét s pillaszőrét kitépdeli, iszonyu gyulladásokat idézve elő a szemhéjakon csak azért, hogy a gyermekek szebbek legyenek. Micsoda örlit, barbár eljárás ez, s ezt emberek cselekszik meg! Az állatok semmit sem dobnak el maguktól, a mit a természet nekik adott.

Az arcz divatjához tartozik az arcznak vonalakkal való festése is, továbbá az arcz bőrének benetelgetése, husdaraboknak az arczból való kivágása, mind oly barbár eljárások, a melyek nemcsak a vad népeknél vannak meg, hanem melyeket a német „bursok” és a becsület régiebb és újabbkori kódexei alapján, becsületmentő arganumokként sokan uton-utfélen alkalmaznak, nem magukon, hanem szeretett, nagyon szeretett s nagyrabcsült embertársaikon.

A fülbevaló divatja is a vad népektől származott át reánk; különösen az az alakja, midőn vállig erő, nehéz fülbevaló huzza le a fülét, s elékteleníti nemcsak a fület, hanem az egész arcot is. Évekkel ezelőtt, mikor a Rivierán jártam, a tengerparton gyakran lehetett egy művelt, szép hölgyet látni, a kinek oly nagy gyémántos fülbevalója volt, hogy az illető, ugys vékony dongája hölgynek icziny-picziny fülczimpája egy szép napon bezakadt tőle s a furdorvosnak tüvel és selyemmel kellett összerakoznia. Ez nem tréfa, ez igaz történet.

Nálunk, európaiaknál, a fülbevaló tulajdonképen annak a téves hitnek köszönheti elterjedését, hogy a fül átfurása minden szemgyuladástól megmentí az embert. Azután a húság, az ékítési vágy ösztönözte a nőt,

hogy addig-addig ostromolja férjét, a míg egy butont — habár francia utánzatot is — szerzett neki. Talán a nagy fülbevaló feltalálói azért is buzgólkodtak annyira, mert tudták, hogy lehuzza a fület, ez megnő s teljesül Arisztotelesznek azon állítása, hogy a nagyfüleknek nagy az emlékezőtehetségük.

A fül átfurása nemcsak barbár eljárás, (s meg lehetnek róla győződve, hogy a szép hölgy fülbevaló nélkül is szép és viszont), de lehet veszélyes is. A tü, a fonál, melyet keresztül huznak a fül czimpáján, lehet szennyes, fertőzött is s a fülczimpa elpusztulhat (mint a hogan már történt is), a fül eltorzul és vele az egész arcz is. Orvosra kellene a fül átfurását bízni s ha mégis magunk tesszük, akkor gyertyán megegetett s tiszta vászonkendővel letörölt, kihűlt aczéltűvel tegyük, s tiszta, sterilizált fonalat huzzunk a fülbe.

Bár nekem is megvan az a gyengém, hogy szép gyémánt butont vagy gyémántszegélyű más nemes követ szeretek a hölgyek fülén látni, mégis azt mondom, hogy e divat nem szükséges; nem mert a szemgyuladást semmiképen sem szünteti meg s ha szép a nő, a füle szépségét nem kell gyarapítani, mert a szép fülbevaló a férjnek nagyon is sok pénzbe kerül, a nagy, otromba fülbevaló pedig a test és a fej szépségét el is rontja.

Minthogy szeccesszós és bizzar korunkban lassan-lassan minden, a vad népektől eredt divatot utánózni kezdünk, a fül divatjáról szólva, meg kell itt emlékeznünk egyes afrikai és amerikai néptörzseknek ama barbár szokásairól hogy fülüket, mikor a legtöbb embernek ugys nagyobb a füle, mint kellene, óriásra megnövesztik. Így p. o. a brazilai botokud nép a gyermek fülét átfurja és annyira tágitja, nagyobb és nagyobb karikákkal, hogy a fülnek csakis felső, kisebb része lesz ép, ellenben alsó része vékony szalagocská alakjában marad meg, s ebbe rész-vagy fakarikát tesznek. Borneóban és Szumatrán az ilyen kifurt fület annyira tá-

gitják, hogy az így keletkezett nyílason az embernek az ökle is átfér. Egyik-másik néptörzs szintén sokat törődik a fülével (p. o. a loobah) s hegyes pálcikákkal szurdalja körül, úgy, hogy a füle olyan, mint a szalonnával spékelt nyul- vagy őzgerincez-szelet.

Más néptörzsek, négerék és botokudok ajkukra csapokat erősítenek s azt hiszik, hogy így fenegyerekek. Más törzsek ajkukat hosszú falécz segítségével nyújtják meg, úgy, hogy olyanok, mint valamely lesbe menő pelikán-madár.

Az orrot és ajkat is átfurják, bele elefantesontból, kagylóból vagy másféle tárgyakból gyűrűt, fogalaku tárgyakat dugnak, hogy így szebbek legyenek s egyuttal imponáljanak ellenségeiknek vagy a szomszéd néptörzseknek. Csodálatos, hogy az orrkarikák divatja, ha már a fülkarikáké eljött, még hozzánk nem érkezett meg; milyen jó volna pedig, ha a házasselek kölcsönösen kifuratnák orrukat s mint a tánczó lo maczkónak, gyűrűket hazatnának bele, mert ekkor orruknál fogva mennyivel könnyebben vezethetnék egymást. De talán vállalkozó századunkban ennek az ideje is el fog érkezni.

A fog divatja is érdekes. Már a rómaiak is plomboztatták aranyal a fogukat, úgy, hogy mondhani, Krószus lehetne az ember, ha az így a fogakkal a földbe jutott aranyat egybegyűjthetné. Ez még a legáldásosabb divatja az emberiségnek. Ez megjavítja egészségünket, emésztőképességünket, a miért sient Bertalan védetteinek sokat köszönhetünk. De már mit szóljunk azokról a vad szokásokról, hogy az afrikaiak a mi költőinktől sokszor megénekelt hófehér fogakat utálják és feketére festik, sőt ez sem elég nekik, hanem Délafrika benszültjei minden fogukat más-más színre festik, vagy hegyesre, laposra csiszolják, vagy kitordelek kicsorbitják.

Második nap.

8 órától 10-ig a kiállítás megtekintése.

10 órakor az ereklyemúzeum megtekintése.

12 órakor ebéd a Vass szállodában. Délután 2 órakor kirándulás zászló alatt a vesztőhelyre a hol egy iparostanonez alkalmi költeményt mond és a himnus éneklése alatt elhelyezi a testület koszorúját. A koszorú szalagjai Hunyadvármegye színeit fogják feltüntetni. Innen az előzetesen megtett jelentés után a vár megtekintése.

Este 7 órakor színházba menetel.

Harmadik nap.

Reggel hat órától 9 óráig a város nevezetességeinek megtekintése.

9 órakor a közúti vasuton kivonulás a vagongyár és a Neumann-féle telep megtekintésére.

Innen felvonulás a vasúthoz és hazautazás.

Az alkalmi énekek és alkalmi szavatok betájtására és vezetésére Fekete József ipariskolai tanítót kérte fel az ipartestület.

Az aradi kiállításra utazó iparostanonezok, segítők és mesterek részére a kereskedelmi minisztertől díjkedvezményt eszközölt ki az iparkamara, mely abból áll, hogy a kirándulók ebből az alkalomból a magyar államvasutak vonalain és a kezelése alatt álló helyi érdekű vasutakon fél harmadosztályú jeggyel utazhatnak III. kocsiosztályban Aradra s onnan vissza; köteles azonban szándékát erre nézve rövid időn belül mindenki az ipartestületnél bejelenteni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Udvarhelymegye főispánja** Hollaky Arthur, a napokban helységünkbe érkezett egész családjával. Örömmel üdvözljük őt körünkben, ki egykor mint járásunk főszolgabírája becses szolgálatokat tett járásunk közigazgatásának rendbe hozatala érdekében. Minden kulturális intézményünknek hathatos pártfogója és buzgó munkása volt. Az Emke fiokja az ő elnöksége alatt a legtevékenyebb működést fejtette ki, s ennek köszönhetjük, hogy Petrozsénynek van legalább egy kisdé-
őveje. Mint az állami iskolák gondnokságának elnöke, lankadatlan buzgóságával és szigorú rendszeretével ez iskolákat a virágzás magas fokára emelte. Mint ember is nyájasságával, szeretetreméltó egyéniségével, társadalmi érintkezésünket barátságossá és kellemessé tudta tenni. Isten hozta!

— **Egy magániskola.** Mult számunkban megemlítettük, hogy Maderspach Viktor iszkronyi fűrészgár telepén egy magániskolát tart fen, melyben a zárvisgák szépszámu intelligens közönség és Kósa Mihály kiküldött hivatalos biztos előtt f. hó 5-én tartattak meg. Az idegen ajku gyermekek értelmes és okos feleleteikkel az iskolafenttartónak örömet s derek tanítójának díszeteket szereztek. A tanítási nyelv ebben a magániskolában magyar volt s így nemcsak a közismeretek terjesztése hanem a hazafias érzés megszilárdítása által is jótékony hatással működik környezetében. Ezen iskola teljesen ingyenes. Most a következő sorokat vet-
tük a fűrészgár tulajdonosától, ki szerényen visszautasítja az ingyenességre vonatkozó közlésünket: „A tanítás a szoban forgó iskolában nem ingyenes, a mennyiben a gyári munkások anyagi tehetségeikhez képest a költségek fedezéséhez hozzájárulnak havonként minden egyes, az iskolát látogató gyermekért 3 koronával, mások kevesebb, a legszegényebb munkások gyermekei ingyen oktatást nyerne. A fűrészgár csupán az összes felszereléseket szolgáltatja az iskola berendezéséhez, azonkívül pedig potolja azt az összeget, a mely a munkások fent leirt hozzájárulása által befolyt, és a mely alig elegendő arra, hogy az iskolai kiadások felét fedezze. Kiváló tisztelettel: **Maderspach Viktor.**“

— **Műkedvelői előadás.** A M. Á. V. helybeli állomásfelvigyázó kara egy újabb műkedvelői színi előadással egybekapcsolt táncvizsgálommal szándékozik Petrozsény műkedvelői közönségének élvezetet szerezni. Az előkészületek Abonyi „Betyár kendője“ című népszínművére nagyban folynak és minden valószínűség szerint f. évi augusztus hó 2-án fog színre kerülni. A tiszta jövedelem a gymnasium javára lesz fordítva.

— **Műkedvelői előadás és hangverseny.** A polgári olvasókör könyvtárának gyarapítására f. évi július hó 27-én a Wagner-féle szálloda nagytermében egy igen érdekes egyfelvonásos darabon kívül hangversenyt is rendeznek a műkedvelők. Az érdekesnek ígérkező estély műsorát jövő számunkban közöljük.

— **Köszönetnyilvánítás.** A petrozsényi polgári olvasókör és az ipartestület által f. hó 6-án rendezett júliálison felülfizettek: Buda Károly 5.60, Andreics János 4.40, Kohn Samu 3.40, Weisz Ignácz és Péter Antal 3—3 kor. Marek Mór és Bittner N. 2.60S, zokol Miklós és Weisz Testvérek 2.40, Figuli Antal, Hauzer Sándor és Horváth Károly 2—2 kor., Bach Ferencz, Schreiel Ferencz, Junger Simon, Schaffner Mihály, Hermann Adolf, Steiner Salamon, Joanovits Jánosné és Váradí Vilmos 1.60—1.60, Henrich Victor 1.40, Sarra István 1.20, Róth Ede, Grosz István, Lukács Demeter és Grosz Jakab 1—1 kor. Krachtusz István, Újhelyi István, Róth Frigyes, Gross Hermann, Szűszer Mihály és Lielienthal Gyula 60—60 fill., Czihofski Ferencz 50 fill., Löbl Manó, Junger Manó, Solymosy Imre, Jakob Péter, Almásy Tamás, Spitzner Jenő, Jasek Ferencz, Dunay Mihály, Junger Samu, Rosenthal Manó, Orosz Mihály, Szöcs Béla, Neumann Sándor, Schwarcz Simon, Edenburg Armand, Köhn Rezső és Biró Albert 40—40 fill. A két intézmény felvirágzását célzó szíves adományokért fagadják halás köszönetünket: **A két testület elnöksége.**

— **Adókövetés.** Petrozsényben mindenki az adók szertelen nagysága miatt panaszkodott és jogosan. Nem csak az általános üzleti pangás, rontotta meg polgárságunk keresetképességét, hanem a concurens telepek is, mint Lupény s utóbbi időben Vulkán, hová a Salgó-Tarjáni bányatársulat egész coloniát szervezett, munkásainak és tisztviselőinek egy részét oda telepítvén. Már pedig Petrozsény boldogulása elválaszthatatlan összefüggésben van a bányauzem fejlődésével, s pénzügyigazgatóság mégis több mint 4 ezer koronával emelte Petrozsény III-ad osztályú kereseti adóját. Az érdekeltek látva ez aránytalan megterhelhetetést, e hó 4—5-én megjelentek az adókövető bizottság előtt Hátszegen s előterjesztve sírelmeiket sikerült Dombora László hathatos közbenjárásával a bizottságnál kivinni, hogy az előad javaslatával szembe körülbelül az eddigi fizetett összeg állapítottat meg. Habár elismeréssel tartozunk a bizottság méltányos eljárása iránt, de nem tudjuk megérteni, hogy a meg nem jelent felek adóját minden tárgyalás nélkül az előadó javaslata szerint fogadta el.

— **Közzgyűlési meghívó.** A „Petrozsény és Vidéke Hitelszövetkezet“ f. évi július 20-án d. u. 3 órakor közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályokban foglalt jogaik érvényesítésére való figyelmeztetéssel azzal hivatnak meg, hogy ha a megjelenők száma nem lesz határozatképes, a jelzett naptól 14 napra, tekintet nélkül a megjelent tagok számára lesznek a határozatok meghozva. A gyűlés tárgysorozata lesz: az igazgatói jelentés előterjesztése, — a zárszámadás megvizsgálása és a felmentvény megadása, valamint az alapszabályok módosítása.

Az igazgatóság.

— **Több világosságot.** Valóságos botrányzámba megy az a mit Petrozsényben a lámpagyújtók elkövetnek. Egész héten egyetlen lámpát sem gyújtottak meg éjjelre; utca hosszát csak a vendéglősök lámpája égett. Igen jó volna ha az a közeg, a ki magára vállalta a világításra nézve a felügyeletet utána is nézne, hogy legyen világosság.

— **A Boli barlang.** Elismeréssel kell felemlitenünk, hogy a „Sieb. Kárp. verein“ petrozsényi fiokjának két tagja Fürber Ferencz és Ehrenberg Benő a Boli Barlang belsejében a közlekedést mielőtt lapunk felszólalását olvashatták volna teljesen helyre állították s bucaresti vendégeink már gyönyörködhetnek a természet e csodás szépségű helyében. A Páring aljában levő menházat kijavították s minden szükségességgel újra felszerelték, de sajnos, valami kóbor népség újra és újra kirabolja. Csendőrségünk gyakran fordul meg e tájan, jó volna ha figyelemmel kísérmék e garázda népséget s erőlyes intézkedéssel végleg meggátolnák e menedék ház kizsúrtítását. Az E. K. E.; Az Erdélyi Kárpát egyesület, petrozsényi fiokját — melynek elnöke és egész tisztikara van, a nyilvánosság előtt szólítjuk fel, hogy az évenként ide nagy számmal ellátogató turisták érdekében tegyen valahára ő is valamit. Szégyen e magyar egyesületnek hogy évek óta teljesen elhanyagolja kötelességét.

— **Humánus rendőrség.** Azokban a községekben a hol a rendőrség tulszigoráról sőt durvaságáról panaszkodnak a rendőrségi közegek példát vehetnének a petrozsényi jámbor rendőrökről. Az Úr eme szót esztendeje július havának 11-ike délelőttjén 10 órájtában Balog Károlyné polgári olvasóköri takarító nő leánya azzal a rémhírrrel rohant a főtcán az előjáróság felé, hogy valami Szabó Pál nevű lakatos gyilkolja az anyját. Pál a néz községi rendőr, ki éppen akkor a főuton portyázott, hallva a kiabálást rögtön a helyszí-

nére sietett s ott Szabó Pált, ki akkor már kosztadójának lakásán össze-vissza törve mindent döngötte az az asszonyt, többeknek segélyével lefűlelte s elkísérte a község házára. Megkezdődött a kihallgatás. Szabó Pál azért verte meg Balognét, mert Balogné nem adott kosztot, Balogné pedig azért mondott fel a kosztal, mert Szabó nem fizetett rendesen. A kihallgatás vége felé a hősködő lakatos kérte az előjáróságot: „csukjanak be zárjanak el ha gonosz ember vagyok.“ „Nyugodjék meg, nem lehet, nem teljesíthetjük kívánságát, mert nincsen zárkánk“ válaszolt az érdemes hivatalnok. Szabó arra a kijelentésre, hogy Petrozsénynek még ilyesmi sine dühösen neki rontott Paláncz rendőrnek s elkezdte istentelenül pofozni két rendőrnek szemeláttára, a kik csak akkor mentek kollegájuk segítségére mikor erre a hivatalnok felhívta. Paláncz rendőr állítólag azért nem rántotta volna ki kardját és azért nem vágta össze az ötlet ártatlanul megtámadót, mert mint rendőr még nincs felesketve.

— **Szerencsétlenség a vajdahunyadi vasgyárban.** Déváról jelentik: A vajdahunyadi állami vasgyárban tegnap egy új gép kipróbálásánál, annak üzembe helyezése előtt kázanrobbanás történt. Willer Gyula és Stanhauser József nyomban meghaltak; darabokra szaggatott testrészeiket 30—40 méternyire szedték össze; számon megsebesültek. Tegnap ugyanott a nagy kémény tetején levő vaslemez helyreállítása végett Tine Rezső vasgyári alkalmazott létrán felment, a kiömlő gáztól eszméletét veszítette és a magasból lezuhant és szörnyet halt. A nyomozást mind a két ügyben megindították.

Gályarabok.

Kis templom áll kunyhók körében,
Csillag van tornya tetejében.
Bár egyszerű, szegény a népe,
Az Úr nem kérde: duse? szép-e?
A kincse: arany-szárú papja,
Kütl az Úr ígét kapja.
S fölzug az ének, élő hitben:
„Erős várunk nekünk az Isten.“

S nyugalmas éjjel rája törnek
Botrányul Isten és embernek;
Hiába a család keserve,
Viszik papját lánczokra verve.
S vakbuzgón romlásukra törvén,
Hóhétrezekben kész a törvény.
S zeng árván, bár nem árult hitben:
„Erős várunk nekünk az Isten.“

Haragvó tenger pusztá partján
Komoly gályák sorvasztó padján
Csörgő bilincsben ott szenvednek
Rabbá tett szolgálai Istennek.
Nincs enyhülésre bizodalom,
Csak feltörő szárnyán a dalnak,
Mely még az égbe fölsegítsen:
„Erős várunk nekünk az Isten.“

S a tenger és az évek árja
A partot s gályát végigjárja.
Fővenyt, időt s rabot sőpör le....
S a mint kemény deszkára köve,
Lábán rehez golyó — aláhull
A medves sírba: gyászdanául
Mind kevesebb ajkáról zeng itt fenn
„Erős várunk nekünk az Isten.“

S mikor már egy bilincs se csörren,
Az élő sírban gályaközben,
Mikor mind, mind ott lenn pihennek
Korall-mélyén nagy tengereknek
Viharos éjjel, zúgó habban
Felzug, seregnél hangosabban
Az örök himnusz mélyeikben:
„Erős várunk nekünk az Isten.“

... Hiszem: jön még egy boldogabb kor.
A szeretet — hitté lesz akkor,
S nem marjuk egymást ellenképén
A megcsúfolt Jézus nevében.
S a hármaz bérczek messzesége
E szent szót vízhangozza: béke!
Hogy ez igében megsegítsen —
„Erős várunk nekünk az Isten.“

Váradí Antal.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

— **Budapesti csoda.** Lichtmann Sándor posztó kiviteli osztálya (Budapest, VI., Teréz-körút 5 c. szám) teremtetette meg ezt a budapesti csodát, melyet a közlemény címéül használunk. Megteremtette pedig azzal hogy az üzletvilágban eddig még nem létezett árban, 2 forint 50 krajczárért szétküld az ország bármely részébe, utánvételt egy teljes férfi öltönyre elegendő 3 méter jó tartos cheviott szövetet szürke, drapp, barna, zöld, fekete és sötétkék színben és 3 forint 50 krért finom fekete vagy sötétkék sima posztó, vagy barna, fekete és sötétkék camgarn szövetet. Ez a hallatlan olcsó ár méltán megérdemli a budapesti csoda címet, mert a czéghez érkező számtalan elismerő levél fényesen igazolja azt, hogy a vevőközönség meg van elégedve a szövetek jó minőségével. Ajánljuk tehát a nagy közönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen meg ezen szövetekből néhány öltönyre való, mert ilyen olcsó árban csak rövid ideig szállít a nevezett czég egy férfi öltönyt kiado 3 méter szövetet. Mintákat a nagy számban érkező megrendelésekre való tekintettel a czég nem küldhet.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály Album.

A Pesti Napló, amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladait Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmét remek albumba foglalva, és legutoljára a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándéknak, az idén az eddiginél is nagyobb szabású, díszben, tartalomban nemesak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacra is ritkaság számba menő díszművet, a o o o o Zichy Mihály Albumot szánta olvasóinak karácsonyi ajándéknak.

Zichy Mihály képeinek válogatott, imponzáns albumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb és díszesebb alakban. Zichy Mihály világhírű művészi termelésének legjavát

festményeit és rajzait foglalta magában ez a díszmű negyven műlapon, amelyek mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusaink és műbíróink írnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyar díszműben.

A negyven pompás műlapot, a kísérő szöveget és Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes rajzát, valamint Zichy rajza után készült

gazdag bekötési tábla foglalta gyönyörű díszes kötetbe o o o o o o o o o o o o

A Pesti Napló e nagyszabású díszművét az Athenaeum eredeti kiadásában 90 korona, a „Pesti Napló” új kvárt kiadásában karácsonyi ajándéknak megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra. o o o o o o o o

Fényképészeti műterem.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a Joanovits féle fényképészeti műtermet átvettük, azt a modern igényeknek megfelelően átalakítottuk

Ugy szintén az arckép-festészeti és nagyítási szakot berendeztük

Külső felvételek szintén eszközölgöttek. Kérjük a nagyérdemű közönség szíves pártfogását

teljes tisztelettel

Kallós Oszkár fényképész

4—13

WEISZ TESTVÉREK

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVAT ÁRUHÁZ

PETROZSÉNY, (Barcsay-féle házban)

T. Cz.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy budapesti és hazai első butorgyáraknál nagy bevásárlást eszközöltünk, mely butorok megtekinthetők a főutczai saját házukban levő butorraktárban

Ajánlunk különösen teljes háló és ebédlőszobák, fényezett matt, félmatt és faragott, ugy-szintén seccesió stillusban. Továbbá hasonló ebédlő divánokat, székeket és mindentéle olcsóbb és finomabb butorokat, esetleg részletfizetésre is, a legjutányosabb árak mellett.

Teljes tisztelettel

Weisz testvérek.

Könyvkötészetemet

az igényeknek megfelelően akként rendeztem be, hogy minden, ezen szakmába vágó megbízást a legpontosabban, legjutányosabban és a legmeszebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni képes vagyok. A legegyszerűbb- és legdisebb könyvkötészeti munkákat, szállagfelirat, aranyozásokat s e nemű díszmunkákat teljesítem s a n. é. közönség pártolását tisztelettel kérem

Figuli Antal.

Kiadó lakás.

A főutczán, a járda melletti udvaromon, egy szobából és egy konyhából álló lakást haszonbérbe adok

Petrozsény, 1902 július hó 9.

KRAUSZ JÓZSEF.

A „Petrozsény és Vidéke Hitelszövetkezet”

1901 évi mérleg számlája.

Vagyon

Teher

1.	Pénztári készlet 1901 XII/31	430	80	1.	Üzletrészekért	15063	40
2.	Váltó és kötvényekben	15520	68	2.	Betétekért	713	16
3.	Zálog kölcsön érték	1919	31	3.	Betétekért kamat	42	78
4.	Leltár vagyon 307 korona 56 fillér 10%	276	81	4.	Tartalék alapszámla	1100	38
5.	Hátralékos kamat követelés	383	03	5.	Alapítási költség számla	65	—
				6.	Üzletrészek után fel nem vett kamatok	365	76
				7.	Előre felvett kamatok	82	—
				8.	Adó és illeték	179	32
				9.	Nyereség egyenleg	918	83
		18530	63			18530	63

Petrozsény, 1901 december hó 31.

Fekete József Husek Gyula Héjas József Éder Ottó Opra János Krausz József
id. könyvvezető. igazgató elnök. igazgató. igazgató. igazgató. pénztáros.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Petrozsény, 1903 június hó 15-én

Csutak Gáspár
felügy. biz. tag.

Varjassy István
felügy. biz. elnöke.

Vigh Nándor
felügy. biz. tag.

SZOKOL MIKLÓS

KOCSICYÁRTÓ

PETROZSÉNY.

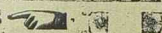
Elvállal mindennemű

új kocsik elkészítését

valamint kocsijavításokat vagy átalakításokat.

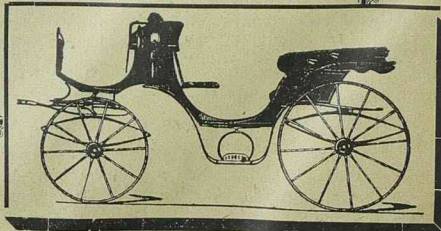

Igás kocsik és szekerek festését

és minden e szakmába vágó munkákat a legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás mellett.

1—26

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.